

ТЕМА: КОНСТИТУЦІЯ, ЕКСТЕР'ЄР, ІНТЕР'ЄР ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОДУКТИВНІСТЮ.

ПЛАН:

1. Поняття про конституцію.
2. Статі, будови тіла свині.
3. Типи свиней за напрямками продуктивності.

Література: [1] ст. 38
[2] ст. 54
[3] ст. 48

1. Поняття про конституцію

Конституція - це взаємозв'язок між будовою тіла, розвитком органів і тканин при взаємодії спадковості та умов зовнішнього середовища.

З конституцією свиней тісно пов'язана їх продуктивність, здоров'я, адаптаційні можливості, поведінка та інше. Найбільш широке визнання в зоотехнічній науці та практиці має класифікація типів конституції запропонована проф. П. М. Кулешовим (1854—1936 рр.), який працюючи лікарем ветеринарної медицини на бойнях м. Петербурга ще у 80-х роках XIX ст. вперше встановив співвідношення різних тканин в організмі великої рогатої худоби та овець в залежності від їх продуктивності.

Він розрізняв чотири типи конституції: грубу, ніжну, щільну, рихлу.

Але на практиці частіше зустрічаються тварини зі змішаними типами.

Типи конституції свиней

Свині грубого-щільного типу мають міцний кістяк, товсту шкіру, грубу, важку голову з товстими вухами, м'язова та жирова тканини розвинуті недостатньо. Тварини невибагливі до умов годівлі та утримання. Передня частина тулуба розвинута дещо краще ніж задня. **Свині такого типу пізньостиглі та малопродуктивні.**

Грубий-рихлий тип конституції мають у своїй більшості свині **сального напрямку продуктивності**. Для таких свиней характерна груба тілобудова, масивний, але рихлий кістяк, товста, рихла шкіра. Підшкірна сполучна

тканина розвинута добре, а м'язова тканина рихла, погано виражена. **Такі свині мляві, флегматичні з низько вираженою резистентністю.**

Ніжний-щільний тип мають **свині спеціалізованих м'ясних порід**, типів та ліній. Такі свині мають тонкий, але міцний кістяк, тонку і щільну шкіру. М'язова тканина розвинута добре. Свині енергійні, скоростиглі. Внутрішні органи розвинені, окислювально-відновні процеси у організмі таких свиней проходять активно. Тип нервової діяльності характеризується сильними збудними і гальмівними нервовими процесами. **Свині із таким типом конституції найбільш продуктивні.**

Ніжний-рихлий тип характерний для свиней здатних до надмірного ожиріння. Такі тварини мають тонкий та слабкий кістяк, тонку та еластичну з недостатньо оброслою щетиною шкіру. Окислювально-відновні процеси в їх організмі проходять менш інтенсивно. **Свині такого типу малопродуктивні, найбільш чутливі до різних захворювань.**

2. Статі, будови тіла свині.

Екстер'єр - зовнішня будова тіла тварин. Вивчення конституції свиней починають з оцінки екстер'єру. За цим показником судять про стан здоров'я, індивідуальні особливості їх тілобудови, напрям продуктивності. Свині різних продуктивних типів мають різні і екстер'єрні особливості. Для правильної його оцінки, крім загальних принципів та підходів, необхідно також знати вік тварини, стать, напрям продуктивності, фізіологічний стан та інше.

При оцінці свиней за екстер'єром ставиться за мету визначити форми будови тіла, міцність конституції, стан здоров'я, придатність для використання в умовах промислової технології. *Оцінюють екстер'єр свиней за статями.*

Стать - це анатомічні ділянки тіла свиней, які мають свої умовні межі.

Оцінку екстер'єру свиней проводять окомірно, вимірюванням, за допомогою індексів тілобудови, фотографуванням.

Для описання екстер'єру тіло свині умовно поділяють на передню, середню та задню частини. До передньої частини відносять голову, шию, плечі, холку, грудну клітку та передні кінцівки; до середньої - спину, поперек, боки, черево, передній та задній пах, молочні залози; до задньої - крижі, окороки, задні кінцівки та статеві органи. Оцінку екстер'єру необхідно проводити у відповідній послідовності від голови до хвоста; спочатку вивчають статі передньої частини, потім — статі середньої і в останню чергу - статі задньої частини.

Статі свині:

1 - голова; 2 - вуха; 3 - шия; 4 - ганаші; 5 - холка; 6 - лопатка; 7 - плече; 8 - передня нога; 9 - бабка передньої ноги; 10 - спина; 11 - поперек; 12 - грудна клітка; 13 - черево; 14 - передній пах; 15 - задній пах; 16 - вим'я; 17 - крижі; 18 - окіст (окорок); 19 - задня нога; 20 - скакальний суглоб; 21 - здохвинна

ділянка; 22 - боки

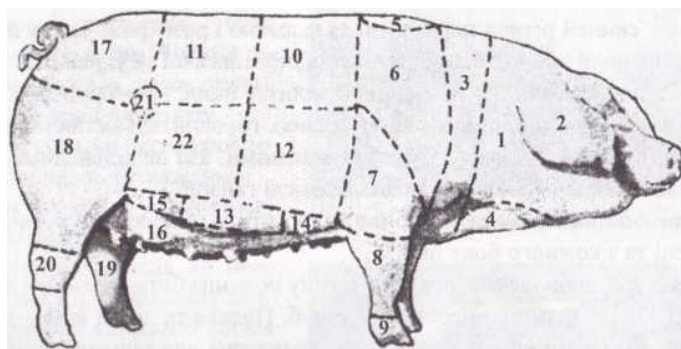

Рис. 4 Статі свині

Оцінка екстер'єру. При екстер'єрній оцінці необхідно мати дані про вік, живу масу та основні проміри кожної тварини.

Стать тварини впливає на екстер'єр і розвиток. Кнури завжди більших розмірів, ніж свиноматки, мають міцні ікла, міцний кістяк, краще розвинуту передню третину порівняно із задньою.

Щоб оцінка екстер'єру була точнішою, слід звертати увагу на загальні зоотехнічні положення:

- ✓ у природі не існує ідеальних тварин, бо у кожної високопродуктивної тварини є статі, які, на погляд експерта, мали б бути кращими;
- ✓ кожну статі, кожну частину тіла тварини треба оцінювати не ізольовано, не відірвано від організму, а в комплексі, як частину єдиної морфологічної системи;
- ✓ цінність тварини визначається не сумою незначних екстер'єрних вад, а різницею між загальною її будовою та цими вадами: чим гармонійніше побудована тварина в цілому, тим чіткіше виражений бажаний екстер'єрний тип, тим менше значення мають його деякі екстер'єрні вади. Чим гірше побудована тварина, тим більше значення для її оцінки мають ті ж самі вади;
- ✓ для більшої об'єктивності перед початком оцінки відповідних тварин рекомендується оглянути все стадо, щоб мати уявлення про загальний стан і тип свиней у господарстві.

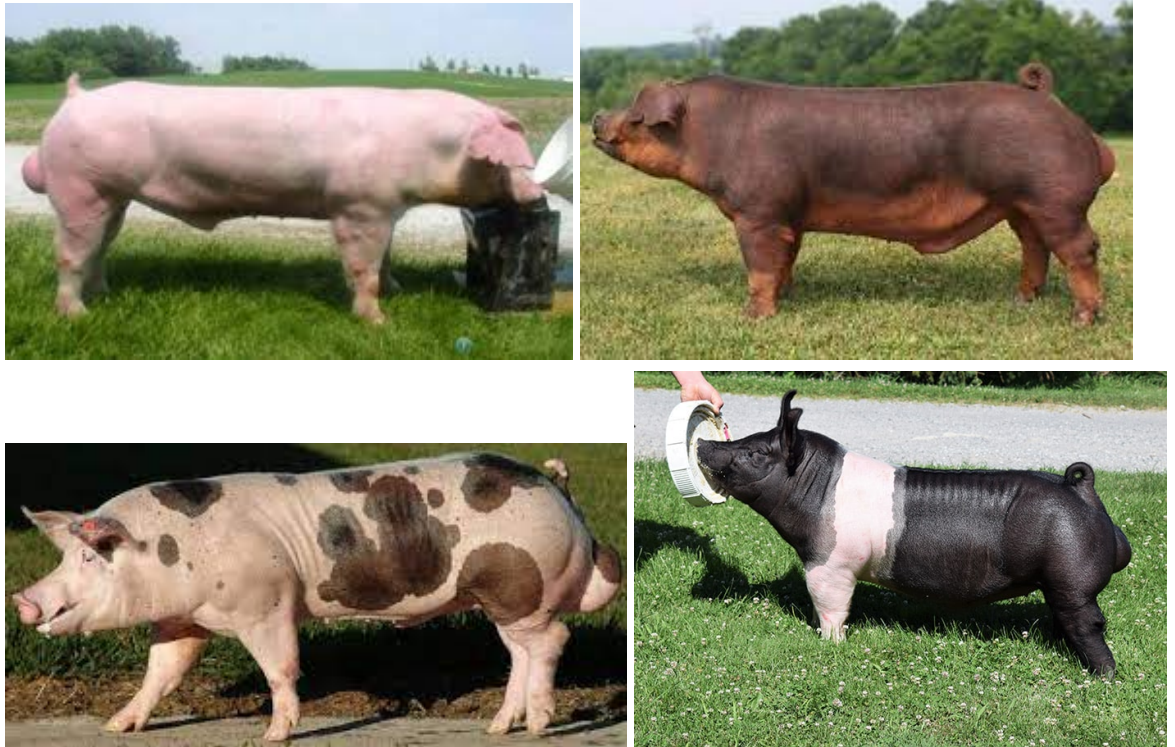
3. Типи свиней за напрямками продуктивності.

За напрямком продуктивності свині поділяються на три групи:

1. Свині м'ясного (беконного типу) продуктивності за екстер'єрними ознаками значно відрізняються від свиней інших типів продуктивності. Характерною ознакою свиней м'ясного типу є видовжений тулуб, помірно широкі та глибокі груди. Окороки добре виповнені, довжина тулуба більша за обхват грудей за лопаткою. Такий тип продуктивності мають свині спеціалізованих м'ясних порід, заводських типів та спеціалізованих ліній

(полтавська м'ясна, ландрас, уельська, дюрок, українська м'ясна та інші).

рис. 5 М'ясний тип

2. Свині м'ясо-сального (універсального, комбінованого напрямку продуктивності). При відповідних умовах годівлі та утримання від них одержують як м'ясні (беконні), так і м'ясо-сальні туші. За екстер'єром це тварини з пропорційним тулубом, його довжина дещо більша за обхват грудей. Груді широкі, глибокі, окости розвинуті добре.

Такою продуктивністю характеризуються *свині великої білої, української степової білої та інші.*

М'ясо-сальний тип

3.Свині сального типу відрізняються від інших типів більш компактним тулубом, довжина якого менша за обхват грудей за лопатками.

Свині мають широкі і глибокі груди, добре виповнені ганаші, спина і попереки широкі, окороки добре виповнені.

(*Миргородська, велика чорна, українська степова - ряба, беркширська*)

Сальний тип

Питання для самоконтролю

1. Що таке конституція? Яка класифікація типів конституції?
2. Що таке екстер'єр? Які Ви знаєте методи оцінки екстер'єру?
3. Які Ви знаєте основні статі свиней?
4. Як поділяються свині за напрямом їх продуктивності?